

SIKKERHETSBYGGET

St. Olavs hospital, Trondheim

RATIO ARKITEKTER

Tekst: June Haugen Welo, sivilarkitekt MNAL
Foto: m.herzog/visualis-images, utlånt av arkitekten

Sikkerhetsbygget ved St. Olavs hospital i Trondheim inngår i den nasjonale satsingen på utbygging og modernisering av psykiatriske behandlingstilbud. Det er første gang man bygger nytt og moderne for det høyeste sikkerhetsnivået innen psykiatri i Norge, slik at denne pasientgruppen får behandlingstilbud i fasiliteter som er bygget for formålet.

Nybygget ligger i vakre omgivelser i det gamle herregårdslandskapet på Lade, i utkanten av det fredede psykiatriske sykehusanlegget på Østmarka og har et flott, åpent utsyn over landskapsrommet, Ringvebukta og mot skogkanten i øst.

Her er 21 døgnplasser for svært psykisk syke pasienter fordelt på tvangsinnlagte pasienter og pasienter som soner under særreaksjonen tvungen psykisk omsorg. For mange av pasientene varer oppholdene over flere år.

Bygning og omgivelser skal støtte opp under terapi, omsorg og tilfriskning og ha et sikkerhetsnivå som bidrar til trygghet og beskyttelse for samfunnet, pasienten og ansatte. Pasientene har ikke fri utgang til samfunnet utenfor, og det er viktig at det tilrettelegges for en

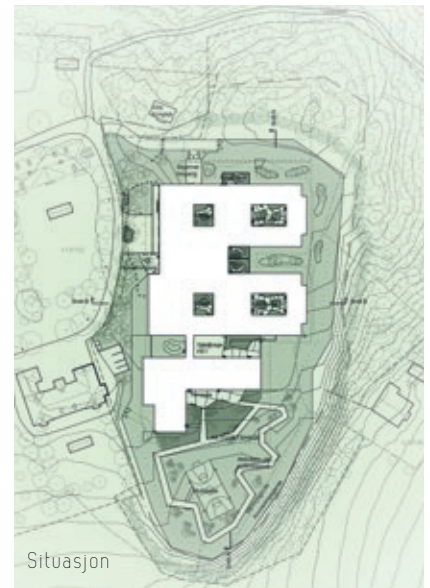
Ratio arkitekter AS

Vi er et av landets mest erfarne arkitektkontor innenfor samfunnsoppdrag – herunder bygg for helse, forskning, utdanning og kultur.

Kontoret består i dag av 80 dedikerte medarbeidere: arkitekter, interiørarkitekter, bygningskonstruktører, BIMarkitekter og merkantil stab.

Vi har betydelig kompetanse innenfor prosjektering av komplekse bygg, programmering og brukerprosesser, tverrfaglig prosjekteringsledelse og miljøprosjektering.

www.ratioark.no

mest mulig fullverdig tilværelse innenfor sykehusanlegget.

Det er strenge krav til sikkerhet og robusthet både i bygning og uteområder. Samtidig legges det stor vekt på å ivareta menneskeverdet for en stigmatisert pasientgruppe og sikre god behandling i verdige omgivelser.

Formgivning

Det er lagt stor omsorg i utforming og detaljering for å dempe uro, øke trivsel og gi trygghetsfølelse for pasienter og ansatte. Det er lagt vekt på kvalitet og variasjon i materialer og farger, og at sikkerhetstiltakene i størst mulig grad er integrert og så lite synlig som mulig.

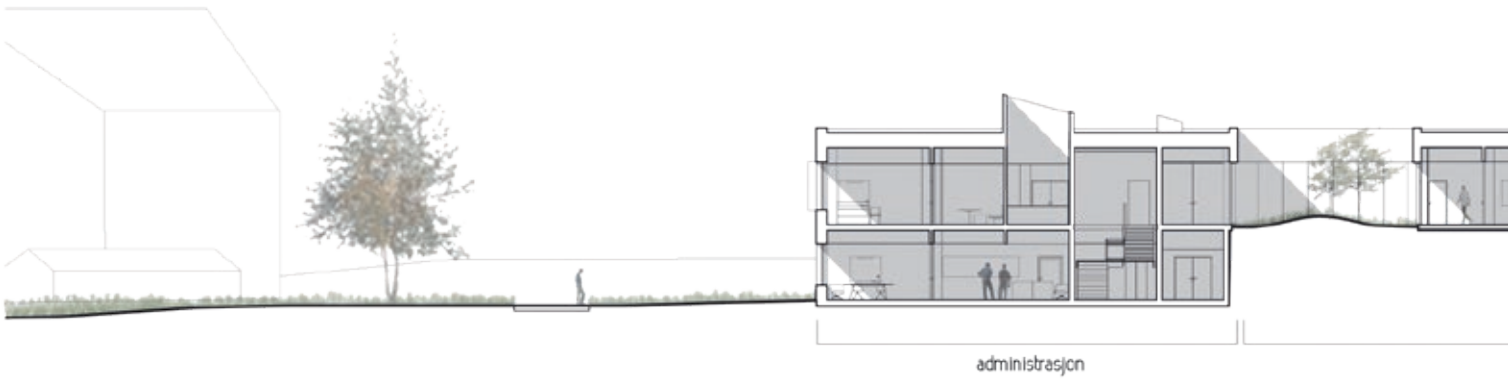
FAKTORER SOM ER SPESIELT VEKTLAGT:

- Bevissthet rundt lysets påvirkning: Dagslys bringes inn gjennom overlys, generøse vindusformater i pasientrom og glassfelt mot atriumshager. Det er døgnrytmebelysning med fargetemperatur på kunstlyset iht. døgnvariasjoner – kaldere lys på dagtid og varmere på kveldstid
- Forholdet ute/inne: Utsyn, direkte kontakt med og enkel adgang ut i hager og aktivitetsarealer.
- Oversikt, trygghet og forståelse av omgivelsene oppnås gjennom klart organiserte planløsninger og glassvegger som gir transparens.
- Generøs romlig dimensjonering for å unngå trengsel og konfrontasjoner

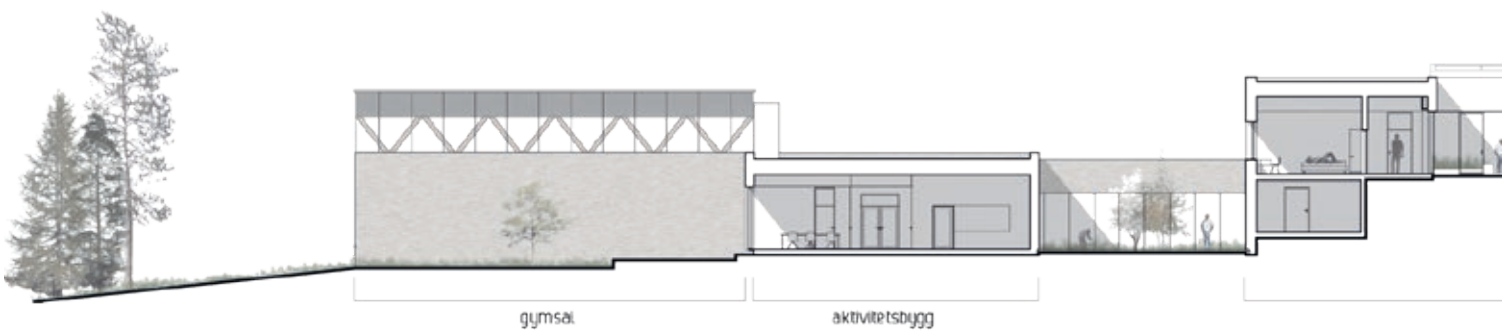
samt økte romhøyder bidrar til å holde overflater utenfor rekkevidde for skade.

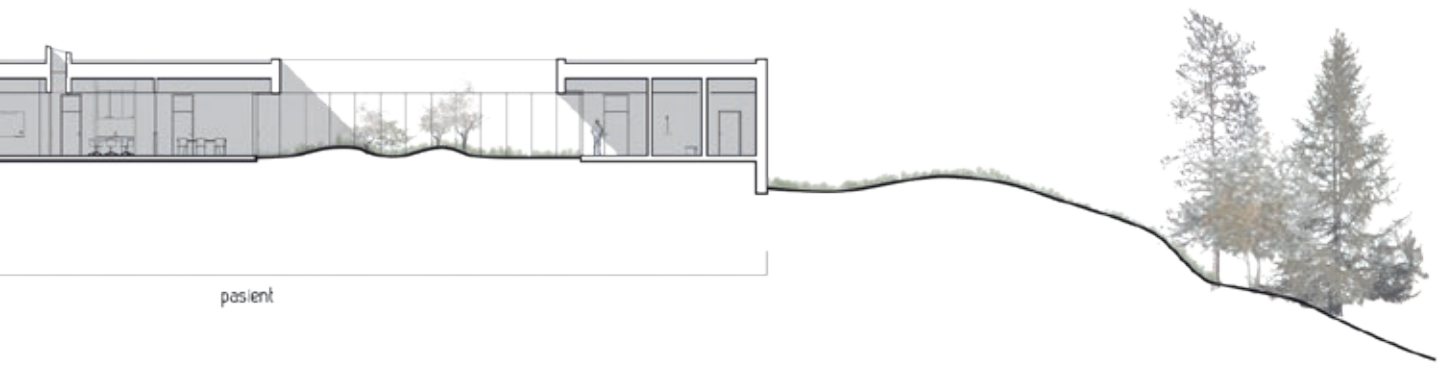
- Tilrettelegging for ulike behov for ro og stimuli: fra pasientrom uten mange inntrykk til fellesarealer som er mer aktiviserende og stimulerende.
- Kunstnerisk utsmykning og fargesetting bidrar til identitet, atmosfære og opplevelsesrikdom. Overflatene i interiørene er lyse med innslag av naturmaterialer, og fargepalettene er inspirert av naturens farger – sjø, skog og himmel.
- Utforming og møblering er basert på normalitet, de høye sikkerhetskravene er ivare tatt gjennom bevisste valg innenfor konvensjonelle materialer og møbeltyper i utgaver som oppfyller strenge brannkrav, hygienekrav og robusthet.

Sikkerhetstiltakene er integrert i designet og så lite synlige som mulig. Glassvegger kombinert med en klar og enkel planløsning gir trygg og gjensidig oversiktighet mellom personalet og pasientene

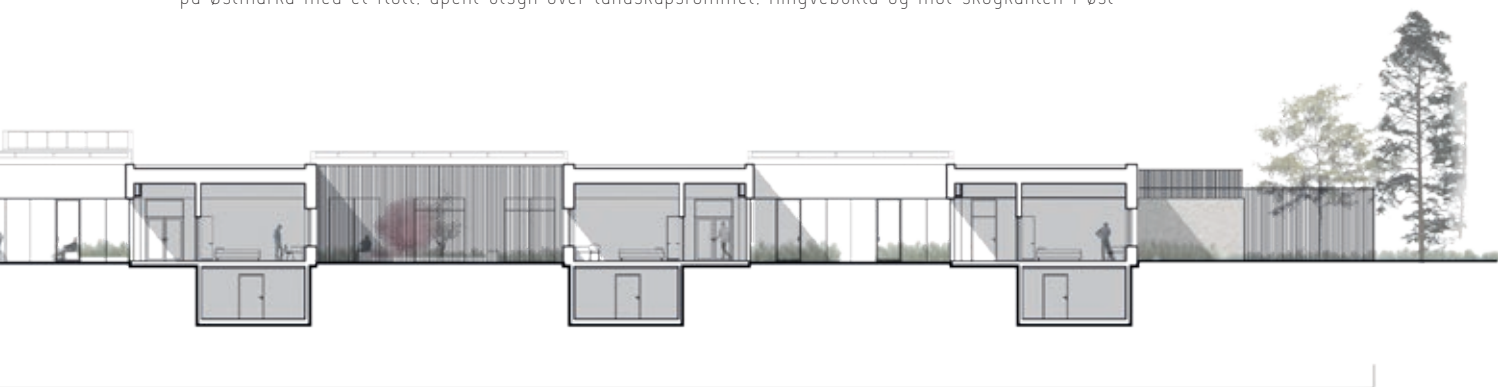

pasient

Nybygget ligger i utkanten av det fredede psykiatriske sykehusanlegget på Østmarka med et flott, åpent utsyn over landskapsrommet, Ringvebukta og mot skogkanten i øst

døgnheter

Naturen og dagslyset trekkes inn i bygget gjennom store vinduer og glasspartier. Beplantningen er basert på lokale arter

Organisering

Bygningsavsnittene er forbundet med en bred innvendig korridor med lysinnslipp fra overlys og hager. Døgnetenhetene er organisert rundt skjermede atriumshager slik at pasientene kan gå utendørs uten

følge. Det store utearealet i sør tilbyr varierte aktiviteter: trimløype, sitteplasser og ballplass. Fysisk trening og praktiske aktiviteter står sentralt i dagsprogram og behandlingsplaner.

Adresse:	Østmarka, Lade, Trondheim
Byggherre:	St. Olavs Hospital HF
Arkitekt:	Ratio arkitekter AS i samarbeid med Karlsson arkitekter Aps
LARK:	Schönherr AS
RIB:	Cowi AS
Prosjektleder:	Sykehusbygg HF
Entreprenør:	NCC Norge (totalentreprenør) murarbeider: Bugge AS
Leverandører:	betong: Unicon betongelementer: Overhalla tegl: Wienerberger murmørtel: Weber
Ferdigstilt:	2021
Areal:	7.400 m ² BTA
Anleggssum:	ca. 430 MNOK

Konstruksjon:	Prefabrikkerte betongelementer og plasstøpt betong.
Materialer:	Forblending murt med Terca Broensgroen i vilt forband og mellomgrå murmørtel

Materialer

Bærekonstruksjonen består av prefabrikkerte betongelementer og plasstøpt betong. Fasadene er forblendet med teglstein utvalgt slik at bygningen framstår med et dempet inntrykk i landskapet og i harmoni med den eksisterende, fredede bebyggelsen.

Innvendig er det hovedsakelig malte vegger, gulv med PU-belegg og himlinger med treullsementplater. Innvendige glassfelt er foliert med mønstertrykk utarbeidet av kunstneren Edith Lundebrekke.

Prosessen

Prosjektet ble vunnet i pris- og designkonkurranse i 2017, etterfulgt av en tverrfaglig samhandlingsfase i 2018 og byggeperiode fra 2019 til 2021.

Som arkitekter for et spesielt anlegg med komplekse problemstillinger har vi møtt en sjeldent stor vilje til innovasjon og utprøving av løsninger hos både byggherre, entreprenør, konsulenter og leverandører. Samarbeidet har vært preget av gjensidig tillit og respekt og en genuin vilje til å strekke seg for å levere et optimalt anlegg for en ny æra i norsk sikkerhetspsykiatri.

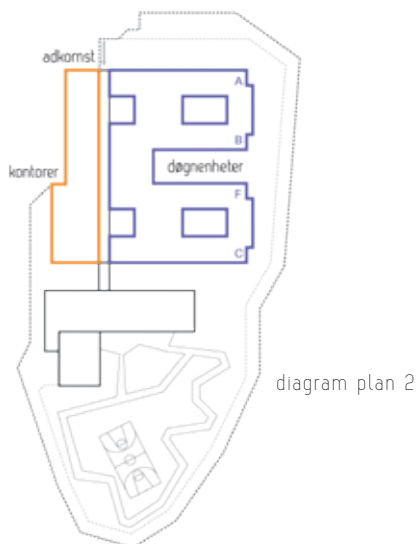

diagram plan 2

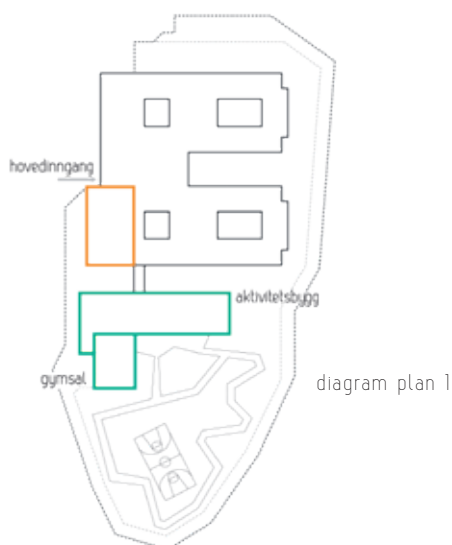

diagram plan 1

diagram uterealer

I juni 2022 vant Sikkerhetsbygget den internasjonale designprisen European Healthcare Design Awards for årets beste psykiatribygg.

Arealene er dimensjonert romslig, pasientene har tilgang til ro på egne rom med bad og for ulike grader av sosialt liv i fellesarealer som spisestue, dagligstue og aktivitetsrom

